

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Novitivs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

NOTORIUM iuris quandoq; exigit cōtra negantem probationem. ca. sicut. de senten. & re iud. In notorio facti non requiritur ordo iuris, qui alias esset obseruandus. capit. ad nostram. el. 2. de iurciur. Facti vero euidētia non indiget accusatione. c. euidētia. de accus.

LICTI duo testes non sufficiūt ad causandum notorium, requirūtur tamen, & sufficiūt ad probandū, secundum Pan. in d. capit. vestra. de cohabit. cler. In notorio iuris p̄sumpto, secundum Pan. in d. c. vestra iuris ordo seruandus est. In notorio aut facti, nō requiritur nisi scientia, & citatio. In d. si constat, quod nulla defensio possit cōpetere, citatio non est necessaria, & sic intelligitur cap. olim de re iudi. & cap. venerabilem. de elect.

NOUITIVS.

NOUITIVS quilibet potest esse, qui est rationis capax, & pubes, & qui potest esse religiosus. c. per totū 20. q. 1. & c. cum simus. de regul. nec potest quis esse nouitius propriē, nisi post 14 annū in masculo, & 12. in femina. in c. ad nostram. & c. significatum. de regul. quia ante illud tempus non potest expectari quod sit castitas. nec malitia aetatem potest supplere. in d. c. ad nostram. Quod si ante hoc tempus ipso consentiente offeratur a parentibus, secundū Dir. libr. 2. non poterit exire ante legitimā aetatem, ad similitudinem carnalis matrimonij. ca. de illis de despō. impub. & si propria auctoritate intrat impubes, a parentibus, vel tutoribus ante annum, & diem poterit extrahi. cap. puella. 21. q. 2. non autem si ipsi consenserunt tacite, vel expressē. c. addidisti. 20. q. 2. Si autem in annis pubertatis fuerit ingressus, extrahi non poterit, secundum gloss. in d. cap. puella.

NOUITIVS datur vnus annus probationis regulariter. c. ad apostolicā. de regula. Potest tamē ante hoc tempus profiteri interueniente cōsensu nouitij, & monasterij, & tenet professio, licet malē faciant p̄lati, si sine magna

discretionē, & causa hoc faciant. in d. c. ad apostolicā. & quia aliquibus videtur prohibitum, ne ad professionem recipiant ante 18. annum. in cap. quia in insulis. de reg. idē quia hoc non est multum clarū, quē sint insulz rigide, melius crediderim stādum fore laudabili consuetudini. licet Petr. de Pal. illam decretalem in insulis esse reuocatam dicat, vt Arc. Flo. in 1. part. 16. c. 3. §. 1. adducit, quod tamē clarum non est. Mendicantes nō possunt recipere quēquam ad professionē ante annū completū probationis. de reg. libr. 6. c. non solū. & ca. constitutionē. Moniales autem ordinis p̄dicatorū non actantur ad hoc, tum quia non sunt mendicantes, tum quia capit. loquitur in masculino genere, videlicet fratres. tum quia, vt dicit Tab. ibi. §. 4. habent priuilegium cle. III. in bulla, quā incipit, ex tenore. vt possint ante annum profiteri dū modō sint puberes, & non sint in insulis. In idē concurre sil. ver. Religio. 3. §. 3.

PROFESSIO facta in quacunque religione ante annum pubertatis, non valet in d. c. ad nostrā. facta autē in ordine mendicantiū post annū pubertatis, & ante annū probationis, nō obligat illi religioni in particulari profectum, sed in cōmuni. in d. c. nō solū. & recipiētēs sic mortaliter peccāt, & puniuntur p̄na grauioris culpę, & amplius non possunt aliquem ad professionem recipere, per d. c. non solum. tamen durante tali suspensione alium recipere, non efficiētur irregulares, secundum Gemi. in d. c. non solum. quia receptio ad professionem non est actus attributus certo ordini, vt possit inducere irregularitatem.

ASPARIVS etiā prohibetur receptio ad professionē ante annū probationis, tamen si proficiatur, tenet professio. quia cap. in insulis. quamuis prohibeat, non tamen dicit quod talis nō sit astrictus, sicut dicitur in d. cap. non solum.

CLEMENS 4. in bulla quē incipit, Ex tenore. determinauit, vt suprā diximus, quod moniales p̄dicatorum

possunt profiteri ante annū probatio-
nis, & post annum pubertatis: in in-
fantis autem post annum. 17. Furiosi au-
tem, & amentes, & qui non sunt doli
capaces, durante tali impedimento pro-
fiteri non possunt, & annus probatio-
nis in femina debet incipere post cō-
plectum annū 12. in masculo post 14.
In furioso autem, vel eo, qui non est
capax doli, post cessationem talis im-
pedimenti. Illo enim tempore nō po-
test experiri religionem.

6 NOVITIUS semper potest exire
sine aliqua poena. in c. postulasti. de re-
gul. nisi sit professus tacite, vel expres-
se. c. statum. de reg.

7 NOVITIUS efficitur professus ta-
citus, secū dum Pa. in ca. vidua de reg.
si sponte se ingerit, & scienter actibus,
qui tantū professi conueniunt de
iure, vel consuetudine, & scit hoc tā-
tū illis cōuenire, & quod per tridū
in eodem proposito perseveret, stādo
eum habitu professorum distincte in
forma, & scissura, vel colore. Secūdo,
secundum Inno. & d. Anto. deferēdo
habitum professorum, sciens quod ta-
lis habitus solum cōuenit professi, &
quod ex tali delatione de iure, vel con-
suetudine inducitur professio tacita,
& quod habitus sic distinctus, & q-
sponte faciat, & quod datur ei ab eo,
qui potest eum incorporare religioni
aut ipso consentiente accipiat, secun-
dum Panor. in d. cap. vidua. cum per-
seuerat tridui. Tertio modo per de-
lationem habitus, qui non distingui-
tur ab habitu novitiorum, nisi bene-
dictione, scientibus & consentienti-
bus illis, quorum interest incorpora-
re. Vide tamen. Cle. eos. de regu. & Pa-
nor. in capitu. ex parte. Quomodo au-
tem inducatur professio tacita, quan-
do quis intrat cum animo mutandi
vitam, infra. Votum. §. 18. an ad secu-
lum redire queat.

8 PROFESSIO tacita facta ante, vel
infra annum probationis, nō obligat
sic professum illi religioni, sicut si fuit
expresita per d. c. constitutionē, sed
obligat in communi. Illam tamē reli-
gionem obligat ipsi tacite professio, ita

ut non possit ab ea expelli, si nō vult,
aliter non esset religiosus iste, si nulla
ei religio teneretur, & posset cōtrahe-
re matrimoniū, cuius contrarium di-
cit text. in cap. vnico. de voto. libr. 6. Si
tamen habuit animū obligandi se reli-
gioni. Nam si non intendebat se obli-
gare, votum non fuit.

9 In ordine mendicantium professus
expresit infra annum, si non intende-
bat se obligare, nisi illi religioni, quam
professus est, non tenetur neque illi,
neque alijs, sed libere potest redire ad
seculum. Si autem intendebat sal-
tem in communi se obligare religio-
ni, non poterit ad seculum redire: ta-
men si contrahat, tenebit matrimo-
nium. Si verō tacite profiteatur in or-
dine dicto, obligatur religioni, & si
contrahat, non tenet matrimonium:
quia tacita professio non prohibetur,
sicut expressa: in d. c. non solum. &
c. constitutionem in regione men-
dicantium. & hæc est ratio diversifi-
catis.

10 DE FERENS habitum professio-
ris, ubi habitus distinctus est, cū pro-
testatione, quod ob hoc non intendit
profiteri, quia iste actus potest fieri, &
animo profitendi, & animo proban-
di, talis protestatio iuvat: secundum
Ioan. Andr. ut alleg. Gemi. in c. 1. de
reg. & Pa. c. ex parte. de regu. Vbi au-
tem habitus non est distinctus, non est
necessaria talis testatio. Pa. in c. po-
stulasti. de regul. nisi quando portaret
ultra annum.

Socrates vouet intrare religionem,
& habet animum perseverandi, non
tamen vouet perseverare. Si ingredia-
tur, & exeat, quia non sibi placet ex
aliqua causa satisfacit. Similiter si vo-
uit, ut experiretur, non potest exire
vsq; ad probationem: aliter idem esset
ac si non venisset: quia qui non stetit,
non venisse dicitur: & si inuenit reli-
gionem sibi gratam, habentem ea,
quæ quærebat per probationem, &
refutat illam, ex sola libertate non sa-
tis facit: sed mortaliter peccat: quia ex
voto intelligitur, se obligasse ad pro-
bandum bona fide, & nō fictē: ideo si
proban-

probando omnia grata inueniat, tene-
tur profiteri, & perpetuò remanere.
Qui verò vult religiosum esse, tene-
tur non solum intrare, sed etiam pro-
fiteri: quia nisi per professionem, non
potest esse religiosus: nisi aliter in in-
tentione haberet, ad quam in foro animæ
est recurrendum. Concordat Thom.
& Cuius. secunda secundæ. q. vii. 2. 4.
Et si vult intrare, & exire, peccat: quia
de re mala promittit, nec votum hu-
iusmodi tenet.

¹¹ **ABBAS** sine consilio capituli sui
non potest aliquem ad professionem re-
cipere, secundum Pan. in c. ad apostol-
licam. de regular. quia hoc est aliquid
præcipuum, quod fieri non debet sine
consilio capituli, ut dicitur in regula
monachorum, nisi aliter habeat con-
suetudo, quæ primò est inspicienda, ut
dicit text. in c. fin. de regula libr. 6. Epi-
scopus autem potest recipere ad pro-
fessionem, & erit verè religiosus, licet
non inter monasterium, secundum
Innoc. alleg. c. si vir. 27. q. 2. secus de
alijs prælatis inferioribus. Oppositum
videtur tenere Panor. Vide tamen Ge.
in dicto capit. constitutionem. & con-
clude quòd siue Episcopus, siue alius
habens auctoritatem incorporandi,
recipiat aliquem ad professionem, no-
mine alicuius monasterij sibi subiecti,
alicuius approbatæ religionis, cum
consensu maioris partis illius mona-
sterij tenet professio, & est verè reli-
giosus, & sic habet intelligi Ge. Secus
autem si aliter fiat, nisi consuetudo se-
cundum regulam, vel ordinationes
per sedem apostolicam obstant appro-
batæ, quæ in huiusmodi, & in alijs
seruari debent.

¹² **ANNVS** probationis debet esse cõ-
tinuus secundum Panormi. in cap. ad
apostolicam. de regular. quia interrup-
tio tēporis minuit de austeritate re-
gulæ. Ideò nouitius, per interpolatio-
nem non posset austeritatem regulæ
experiri, si tamen per annum conti-
nuum expertus fuisset, & exiens pos-
set reuertetur, non esset necessè de
nouo illum probare.

¹³ **NOVITIUS** debet deferre habitu

illius religionis, quam vult profiteri,
& in monasterio, secundum Tancr.
cū quo tenet gloss. in capit. super eo.
de regula. & ita habet consuetudo: &
delatio habitus extra monasteriū, nū-
quam tacitam induceret professionē,
in dicta clementina, eos.

¹⁴ **NOVITIUS** quando vult pro-
fiteri, non est necesse quòd seruet certā
formam verborum, quam quidam
religiones habent: secundum Panor.
in capit. porrectum de regular. nec
aliqua scriptura est necessaria: quia
professio in Deum dirigunt. Potest
etiam fieri per procuratorem, cum
quilibet actus per procuratorem pos-
sit fieri, nisi excipiat. l. prima. §. v-
sus. ff. de procuratori. Cum ergo ille
actus non excipiat. potest fieri. fa-
cit regula, potest quis. in 6. de regu-
lis iuris.

¹⁵ **QUI** vult intrare religionem ali-
quam, etiam minorum, non tenetur
renuntiare seculo, nisi quando vult
profiteri, per dictum capitul. non so-
lum, licet in regula fratrum minorum
dicatur præcipiendo, quòd dicant vo-
lentibus intrare religionem eorum,
quòd vendant omnia bona sua, & ea
studeant pauperibus erogare: quia
hæc verba debent intelligi post an-
num probationis, & ante professio-
nem, ne sint hæc verba contraria ver-
bis dicti capitul. non solum. Ideò illa
verba sunt magis exhortatoria quàm
præceptiva.

¹⁶ **VOLEN**s ingredi religionem ali-
quam, si in ipso ingressu, vel ante, ei-
dem donet omnia bona sua, si nō pro-
fiteretur tacite, vel expresse rehabebit
omnia: secundum Panor. in cap. quod
à te. de cleri. coniu. quia tunc in dubio
videtur donasse causa mortis, qua ces-
sante, non profitendo reuocatus Idem
si professio non teneat, licet crederetur
tenere, secundum Barto. C. de facto.
sanct. eccle. authen. ingressi. sicut relin-
quens omnia bona Titio, credens esse
filium suum, reperto quòd non sit fi-
lius, auferuntur ab eo, & veniunt suc-
cedentes ab intestato, in l. si pater. C. de
hære. institut. si verò nō donauit omnia,
sed

sed aliqua non rehaebit: quia videtur donasse causa ingressus, & sic debet intelligi Panor. & Hosti in d. capi. statuimus. qui videtur dicere oppositum. Est cap. constitutionem. & capit. beneficium. de regul. in 6. Si vero sciebat professionem non tenere, non rehaebit, quod ad iuris presumptionem in dubio, presumitur enim tunc absolute donasse, sed in conscientia, quando potest sciri quod solum donauit causa ingressus, & non propter aliud recitabit: quia semper videtur donasse causa mortis: & hoc est satis æquum ut rehaebat.

¹⁷ BONA nouitij non professi tacite, vel expressè, morientis, donata simpliciter monasterio, remanebunt ibi post mortem eius. Si vero expressè non contulit, vel ante mortem expressè collata reuocauit, succedunt proximiores ab intestato: secundum Panor. in c. presentia. de probat. & sic intelligendi sunt Cy. & alij doct. in dicta auth. ingressi. & d. Ant. in d. ca. presentia. de probat. & Barr. in authen. si qua mulier. C. de sacrosanct. eccles.

¹⁸ NOVI T I non tenentur ad præcepta religionis, plusquam alij secularis, nec possunt puniri pena perpetui carceris, etiam quod delinquendo insisterent si essent professi: secundum Gemi in d. cap. non solum, quia sic non essent liberi posse reuerti ad seculum: nec possunt eligi in prælatum. ca. nullus de elect. libr. 6. nec ordinari, etiã ad primam tonsuram. ca. in monasterijs. 19. q. 3. neq. beneficium eorum si habent infra annum probationis vacat, nisi constet ipsum habere animũ mutandi vitam, nec eo inuito potest alteri conferri: sed per aliũ seruier beneficio, cap. beneficium. de regul. lib. 6. de fructibus beneficij debita portio assignabitur seruienti beneficio, reliqua seruabuntur in utilitatem ecclesie: secundum glos. in d. capi. beneficium, & per capit. quia sepe. de elect. libr. 6. Et si est canonicus nouitius, ad electionẽ Epi. scopi non debet vocari. per d. capi. beneficium. & Ioan. Andre. ibi. Secus in electione, quæ pertinet, non iure pa-

tronatus. Nouitij gaudent priuilegio clericali, ita quod eos percutiens est excommunicatus, supra, excommunicatio. 1. Est capit. religiosè de priuileg. libr. 6. Idem de conuersis approbata religionis.

¹⁹ NOVI T I intrantes religionem approbatam animo mutandi vitæ, perseverandi, & seruendi Deo, plenariã omnium peccatorum remissionem, si sunt bene contriti, consequuntur: secundum Thom. secunda secundæ. q. vlti. a. 3. ad 3. quia si quis elemosynis potest statim satisfacere, multo magis qui se totaliter offert Deo per religionis ingressum, & in vitis patrum dicitur, quod intrantes religionem, consequuntur eandẽ gratiam, quam & baptizati: ut allegat Tho. ibi supra. Imò tenet diuus Bernard. in quodam sermone, quod quilibet religiosus, quotiens de præteritis est bene contritus, exillens in gratia, & est contentus de sua professione, & paratus si nõ fecisset, quod faceret, & actũ se totum Deo offert, semper plenariam consequitur indulgentiam: quia Deus pensat voluntatẽ plusquam opus: ideo dum proficitur, & sunt in mortali, si postmodum eos peniteat, & actualiter confirmet votum suum modo dicto, consequuntur etiam indulgentiam propter eandem rationem. De hoc Tab. dubitat, & ad negatiuam magis videtur declinare partem.

N V P T I Æ.

N V P T I Æ, supra, Matrimonium. §. 62. His autẽ, quæ ibi dicta sunt adde, quod nuptiæ tria important, scilicet, sponsoꝝ benedictionem, sponsoꝝ translationem in domum sponsoꝝ, & conuiuium: & hæc tria dicuntur prohibita temporibus ibi supra dictis. Et quia pœnæ non extendendæ, ideo illis temporibus possunt matrimonia contrahi per verba de presenti, & spũsalia, & qui credũt euadere peccatum faciẽtes benedictionem in sabbato ante aduẽtum, vel septuagesimam, & in sequenti dominica faciẽtes alia duo, scilicet translationem, & conuiuium, non euadunt transgressionẽ legis, ma-

gis